

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus*

Sedge warbler

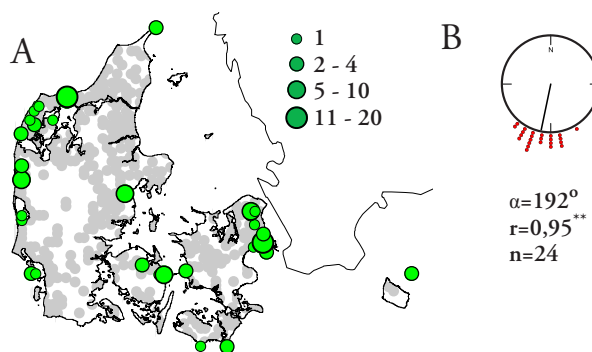

Fig. 2. A) Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt, samt artens danske yngleudbredelse (1993-96). Ringing sites for birds later recovered, and breeding distribution (1993-96). B) Retning af direkte efterårstræk (aug-okt, >100 km). Direction of direct autumn migration (Aug-Oct, >100 km).

Sivsangeren yngler over det meste af Europa, dog Sikke på den Iberiske Halvø, og i Vestsibirien, og hele bestanden overvintrer i Afrika. For europæiske fugle foregår trækket antagelig parallelt over en bred front, med en overvejende sydlig trækretning. Sivsangeren lever hovedsagelig af insekter, og før trækket opbygger fuglene store fedtreserver hovedsagelig ved at fouragere på blommebladlus, der findes talrigt i rørskov netop i artens hovedtrækperiode. Herefter forløber trækket til vinterkvarteret tilsyneladende ret hurtigt. Arten findes i den mere tørre rørsump med

pile- og birketræer og kraftigt dække af græs eller urter, og hvor bunden sjældent er vanddækket. Den er udbredt ret fåtalligt over det meste af landet. Arten er gået kraftigt tilbage siden 1960'erne både i Danmark og over det meste af Nordvesteuropa, formentlig både på grund af biotopændringer i yngleområdet og tørke i overvintringsområdet. Arten er nattrækker, som normalt ankommer til landet fra sidste halvdel af april, mens de sidste fugle ses i oktober. Hovedtrækket af skandinaviske fugle forløber i maj og starten af juni og igen i august-september.

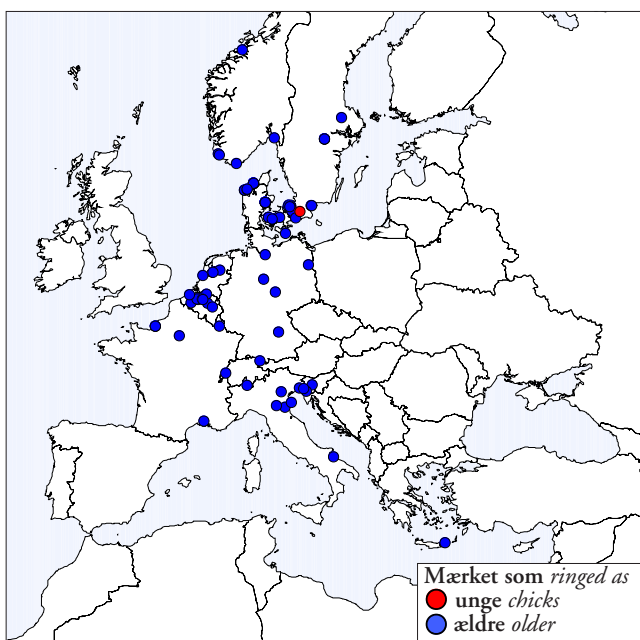

Fig. 1. Samtlige genfund af sivsanger ringmærket i Danmark (n=131). All recoveries of sedge warbler ringed in Denmark (n=131).

Fakta Facts

Mærkninger *Birds ringed* 13.803

Genmeldinger *Recoveries*

Antal genmeldinger *No. of recoveries* 131
 -heraf uden for Danmark *Recovered abroad* 50 (38%)
 Antal fugle *Individuals* 112
 -heraf mærket som unger *Ringed as chicks* 1 (0,9%)
 Genmeldingsandel *Proportion recovered* 0,8%
 Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark
Ringed abroad and recovered in Denmark 30

Ekstremer *Extremes*

Højeste alder *Oldest bird* 11 år 10 mdr.
 Længste afst. *Longest dist.* Grækenland *Greece* 2.375 km
 Nordligst *Northernmost* Norge *Norway* (63° 01'N)
 Sydligst *Southernmost* Grækenland *Greece* (35° 20'N)
 Østligst *Easternmost* Grækenland *Greece* (26° 10'E)
 Vestligst *Westernmost* Frankrig *France* (00° 18'E)

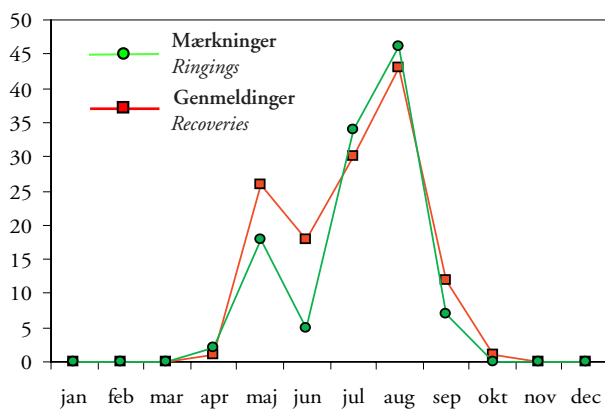

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for genfund af sivsanger. *Month of ringing and recovery for recovered sedge warbler.*

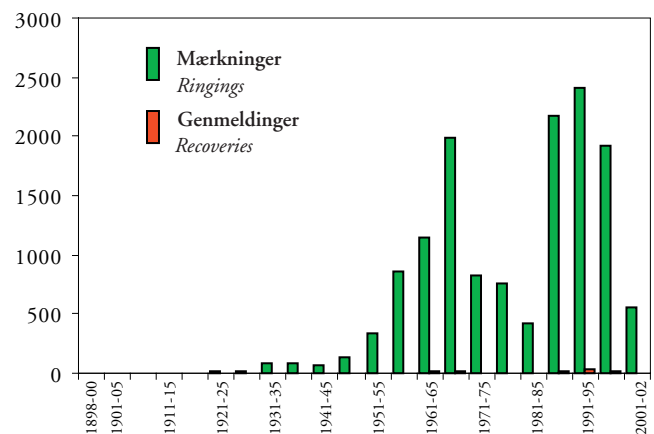

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for sivsanger ringmærket i Danmark. *Ringing and recovery year of sedge warbler ringed in Denmark.*

Mærknings- og genmeldingsdata

Der er ringmærket i alt 13.803 sivsangere i Danmark af hhv. Odense Ringmærkestation (1), Dansk Ornithologisk Central (196) og Zoologisk Museum. De første fugle blev ringmærket i 1923, og antallet toppede i slutningen af 1960'erne og igen fra slutningen af 1980'erne til slutningen af 1990'erne (fig. 4). Mange af de genfundne sivsangere er mærket i røskovsområder under efterårstrækket (fig. 3). Af de genfundne sivsangere (112) er flest mærket vest for Storebælt (59%). De største antal genfund stammer fra fugle mærket på efterårstrækket på Vestamager (20), i Vejlerne (18) og ved Brabrand Sø (10) samt både forår og efterår på Knudshoved (9) og omkring Hillerød (9).

Der er genfundet 30 sivsangere i Danmark, som er ringmærket i udlandet.

Træk og overvintring

Sivsangere i Danmark kommer formentlig fra det meste af Skandinavien (dog ikke det nordligste) og Finland. Således er danskmærkede fugle fundet nordpå til mellemste Norge og Sverige (fig. 1 & fig. 5). Desuden er finskmærkede fugle truffet i Danmark (fig. 7). Fra Danmark går trækket mod syd-sydvest, og efterårsgenfundene ligger spredt ned over Europa med adskillige i Nordvesteuropa (Tyskland, Beneluxlandene og Nordfrankrig, men ingen i England) og videre mod det centrale Middelhavsområde (samt et enkelt fund fra Kreta) (fig. 5A). En fugl ringmærket i England i juli er dog genfundet næste forår i Danmark. Middelpositionen i august er et godt stykke syd for Danmark (i Tyskland), og i september er den i Schweiz (fig. 6). Sidste efterårsgenfund er fra 6. oktober i Sydtykland. Den hurtigste fugl fløj 1.198 km

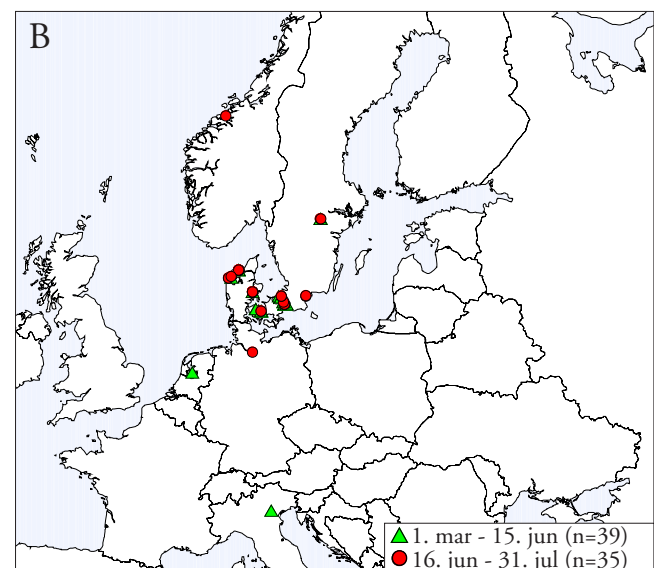
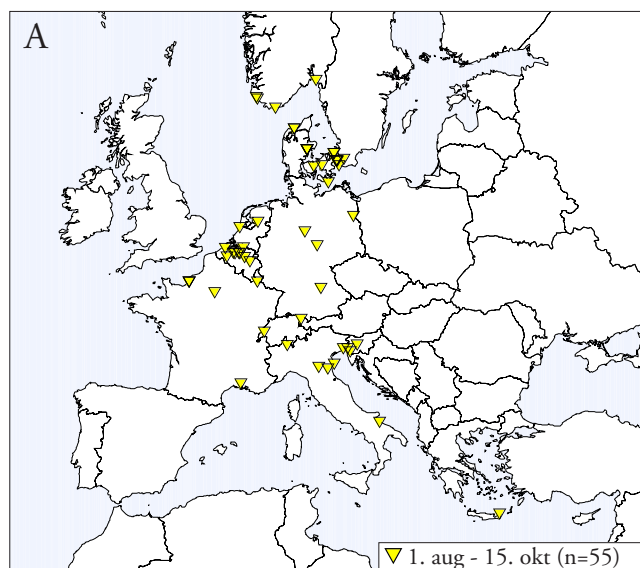

Fig. 5. Genmeldinger fra A) efterårsperioden og B) forårs- og sommerperioden af sivsanger ringmærket i Danmark. *Recoveries during A) autumn and B) spring and summer of sedge warbler ringed in Denmark.*

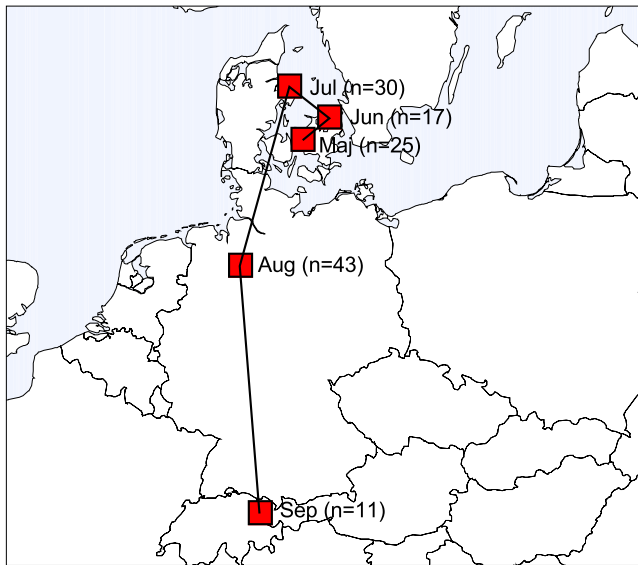

Fig. 6. Månedlige gennemsnitspositioner for sivsanger ringmærket i Danmark. Monthly mean positions for sedge warbler ringed in Denmark.

på 6 dage (200 km/dag) fra Korsør (20. august) til Italien. En fugl mærket nær Norrköping, Sverige 18. september blev dog aflæst 351 km væk dagen efter på Christiansø. Der foreligger ingen vintergenfund, således heller ikke fra det formodede vinterkvarter i Vestafrika, og der er langt færre forårsgenfund end efterårsgenfund. Den geografiske fordeling af de få forårsgenfund (fig. 5B) adskiller sig ikke fra fordelingen om efteråret.

65% af genfundene er fra året efter mærkningen eller senere. Af disse er 72% genfundet mindre end 10 km fra mærkningsstedet.

Genmeldings- og dødsårsager

89% af genmeldingerne stammer fra aflæste fugle. Tre fugle er genmeldt med kendt dødsårsag (trafik, fløjet mod vindue og jagt). Af fire sivsangere ringmærket som unger og senere indrapporteret som døde er 3 genmeldt i deres første leveår. Den ældste fugl blev mærket som voksen 8. juni 1973 på Christiansø og aflæstes 11 år senere samme sted (27. maj 1984), mindst 11 år og 10 måneder gammel.

English summary

The sedge warbler is a fairly common breeding bird in Denmark, especially in the drier edges of reed beds with shrubs. Most breeding birds arrive in Denmark in the second half of April and the last birds depart in October. Passage migrants are observed in May-June and August-September. The first sedge warbler was ringed in Denmark in 1923, with the greatest number ringed in 1995 (700). Many of the recovered sedge warblers were ringed in reed beds in autumn. The sedge warblers that have been ringed in Denmark are of Scandinavian origin. From Denmark the birds migrate SSW, with autumn recoveries from northwest Europe and the central Mediterranean. In August the mean position is in northern Germany and in September in Switzerland. A fast bird migrated 1,198 km in late August from Denmark to Italy in six days (200 km/day), and a bird ringed on 18 September in Norrköping in Sweden was recovered on Christiansø the following day (351 km/day). No birds have been recovered in winter, and only a few during spring. The few spring recoveries indicate that the return migration follows the same route as in autumn. Most of the recovered birds were recorded by ringers (89%).

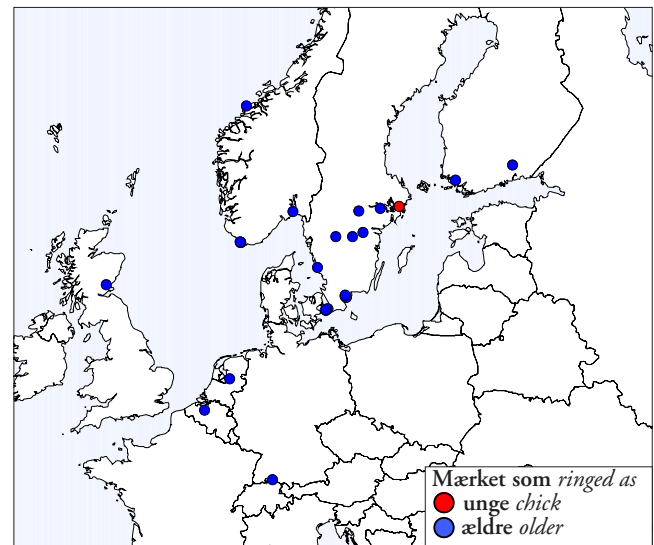

Fig. 7. Mærkningslokaliteter for sivsanger ringmærket i udlandet og genfundet i Danmark (n=30). Ringing site for sedge warbler ringed abroad and recovered in Denmark (n=30).